

Finansnæringens Hovedorganisasjon
Styringsgruppen for Takst- og Indekssamarbeid
Postboks 2473 Solli
0202 Oslo

Deres ref.: 2000/000339 Vår ref.: 2003/569
543.8

Saksbeh.:

Dato: 1. oktober 2003

■ **Finansnæringens Hovedorganisasjon – konkurranseloven § 3-9 – dispensasjon fra § 3-4, jf. § 3-1 – samarbeid om premiegrunnlag og regulering av premiegrunnlag ved fullverdiforsikringer**

Vedtak V2003-57

Konkurransetilsynet viser til brev av 23. juni 2003 fra Finansnæringens Hovedorganisasjon¹ (FNH) vedrørende dispensasjon fra konkurranseloven (krfl.) § 3-4, jf. § 3-1, for samarbeid om premiegrunnlag for fullverdiforsikring av bygninger og samarbeid om regulering av premiegrunnlaget ved fullverdiforsikring.

Prisdirektoratet ga i brev av 14. juli 1993 dispensasjon, fra konkurransereguleringsforskriftene av 1. juli 1960, til Norges Forsikringsforbund for samarbeid om premiegrunnlaget for fullverdiforsikring og samarbeid om regulering av premiegrunnlag. Dispensasjonen hadde varighet til 1. juli 1998.

Konkurransetilsynet ga i brev av 21. juli 1998 til Norges Forsikringsforbund dispensasjon, med hjemmel i krfl. 3-9 bokstav b, for samarbeid om premiegrunnlaget for fullverdiforsikring og samarbeid om regulering av premiegrunnlag:

”Norges Forsikringsforbund gis dispensasjon fra konkurranseloven § 3-4, jf. § 3-1, til:

- å utforme og utvikle felles takstmetoder for skadeforsikringsselskaper som forbundet anbefaler medlemmene å bruke ved fastsettelse av fullverdigrunnlaget for bygninger og*

¹ Finansnæringens Hovedorganisasjon (FNH) er en sammenslutning mellom Den norske Bankforening og Norges Forsikringsforbund operativ fra 1. januar 2000.

- *å anbefale medlemmene å bruke felles omregningstall hvert år ved indeksregulering av premiegrunnlaget for bygninger som er fullverdiforsikret.*

Dispensasjonen gis på følgende vilkår:

- *Omregningstallet skal beregnes ved hjelp av Statistisk Sentralbyrås prisindeks for ny enebolig (1989=100) ved indeksreguleringen.*
- *Medlemsselskaper som bruker fullverdiregulering ved hjelp av årlige omregningstall, skal gi opplysning om fullverdigrunnlaget, når data om dette foreligger, ved hvert nytt hovedforfall for en forsikringsavtale.*

Vedtaket trer i kraft 1. juli 1998 og gjelder til 1. juli 2003.”

Konkurransetilsynet understrekte at dispensasjonen ikke omfatter adgang til å samarbeide om premiesatser.

I brev av 23. juni 2003 søker FNH ny dispensasjon for det ovennevnte samarbeidet med gyldighet frem til 1. juli 2006. På denne datoen utløper dispensasjon V2001-58 av 26. september 2001 for samarbeid om regulering av premiegrunnlag for innbo- og løssøreforsikring. FNH anmoder om at fremtidige dispensasjonssøknader for samarbeid om premiegrunnlag og regulering av premiegrunnlag for fullverdiforsikring og innbo- og løssøreforsikring blir behandlet samtidig.

Forholdet til konkurranseloven

Konkurranseloven § 3-1 forbyr at to eller flere ervervsdrivende for salg av varer eller tjenester ved avtale, samordnet praksis eller på annen måte som er egnet til å påvirke konkurransen, fastsetter eller søker å påvirke priser, avanser eller rabatter bortsett fra vanlig kontantrabatt. Videre forbyr konkurranseloven § 3-4 sammenslutninger av ervervsdrivende å fastsette eller oppfordre til reguleringer nevnt i §§ 3-1 til 3-3.

Begrepet ”sammenslutning” omfatter alle organisasjoner som går under betegnelser som forening, laug, lag, interesseorganisasjon og lignende når de ivaretar ervervsdrivendes interesser. Det er uten betydning hvordan sammenslutningen er organisert.² FNH er serviceorganisasjon for banker, forsikringsselskaper, finansforetak og finanskonsern, hvis formål er å ivareta medlemmenes interesser. Konkurransetilsynet legger til grunn at FNH er en sammenslutning av ervervsdrivende i konkurranselovens betydning.

FNH har, ved *Styringsgruppen for Takst- og Indekssamarbeid*, utarbeidet en skjematode for å fastlegge premiegrunnlaget (forsikringsverdien) for bygninger. Metoden er basert på en inndeling av landet i prissoner og med felles tabellpriser pr kvadratmeter som inngår i premiegrunnlaget. I tillegg har FNH, i samarbeid med Statistisk Sentralbyrå, utviklet en byggekostnadsindeks *Prisindeks for ny enebolig (2000=100)* til bruk ved den årlige regulering av premiegrunnlaget.

Etter Konkurransetilsynets oppfatning er samarbeidet innen FNH om felles takstmetoder, til bruk ved fastsettelse av premiegrunnlaget for bygninger, retningsgivende for hvordan det enkelte forsikringsselskap skal beregne sine forsikringspremier. Tilsynet legger til grunn at dette

² Se Ot.prp. nr. 41 (1992-93) s. 108

samarbeidet rammes av forbudet i konkurranseloven § 3-4 mot at sammenslutninger fastsetter priser som er forbudt etter § 3-1.

Konkurransetilsynet anser dessuten at samarbeidet innen FNH om bruk av et felles omregnings-tall hvert år for å sikre en ajourføring av det opprinnelige premiegrunnlaget i takt med prisutviklingen av bygninger, er retningsgivende for hvordan det enkelte forsikrings-selskap skal beregne sine forsikringspremier. Tilsynet legger til grunn at dette rammes av forbudet i krrl. § 3-4 mot at sammenslutninger fastsetter priser som er forbudt etter § 3-1.

Dispensasjon fra konkurranselovens forbud

Konkurransetilsynet kan ifølge krrl. § 3-9 ved enkeltvedtak eller forskrift dispensere fra forbudene i §§ 3-1 til 3-4 dersom ett eller flere av disse vilkårene er oppfylt:

- a) konkurransereguleringen innebærer at konkurransen i vedkommende marked forsterkes,
- b) det må forventes effektivitetsgevinster som mer enn oppveier tapet ved konkurranse-begrensningen,
- c) konkurransereguleringen har liten konkurransemessig betydning, eller
- d) det foreligger særlige hensyn.

Det kan stilles vilkår for dispensasjonen. Dispensasjonen kan trekkes tilbake dersom vilkårene for dispensasjonen ikke er oppfylt, eller forutsetningen for dispensasjonen ikke lenger er til stede.

Søknad om dispensasjon fra FNH

FNH viser til den gitte dispensasjon som utløper 1. juli i år, og til tidligere søknader.

I søknad av 20. mai 1988 er det gitt uttrykk for at:

"Ved en bestemt skade er det det reelle tapet forsikringstakeren har lidd og som han har tegnet forsikring for han skal ha dekket og tapet skal være det samme uansett om forsikringen er tegnet i det ene eller det annet selskap. Det er på denne bakgrunn selskapene har et teknisk samarbeid om et objektivt sett riktig premiegrunnlag for en del forsikringsobjekter.

Dette gir en ensartethet av grunnlaget for beregningen av premien som gjør det oversiktlig for forsikringskundene når de ønsker å sammenlikne de enkelte selskapers pris/premie.

Når vi anser det som viktig at selve premiegrunnlaget er likt, så følger det at en indeksjustering eller ajour-føring hvert år – etter byggekostnadsindeksen – er nødvendig for å sikre at ikke ensartetheten av selve premiegrunnlaget forrykkes.

Et felles takseringssystem er omkostnings- og ressursbesparende. Det ville sprengte enhver kapasitet om man skulle avholde individuelle takster som igjen skulle individuelt ajourføres hvert år."

Konkurransetilsynets vurderinger

Konkurransetilsynet er innforstått med at det foreligger et behov for å fastsette riktige premiegrunnlag for de bygg som forsikres. Utarbeidelse av metoder for å fastsette premiegrunnlaget er derfor en oppgave som samtlige selskaper kan ha nytte av. Forsikringstakerne har en sammenfallende interesse i at de forsikrede bygninger får en riktig verdifastsettelse og ikke blir taksert vilkårlig. Konkurransetilsynet finner det rasjonelt at selskapene samarbeider for å komme fram til ensartede løsninger på verdifastsettelsen av bygninger.

Konkurransetilsynet forutsetter at de enkelte skadeforsikringsselskaper både på eget initiativ og ved klager fra forsikringstakerne, tar opp premiegrunnlaget for bygninger til revurdering når det er gått noen år siden premiegrunnlaget ble fastlagt, eller når det av andre årsaker er grunn til å tro at premiegrunnlaget er uriktig.

Etter Konkurransetilsynets mening er det viktig at forsikringstakerne får opplysning om premiegrunnlaget ved det årlige hovedforfall. Tilsynet er av den oppfatning at dette bidrar til at forsikringstakerne lettere kan vurdere premiene og få oversikt over dette markedet. Konkurransetilsynet forutsetter derfor at alle skadeforsikringsselskaper som omfattes av dispensasjonen, ved det årlige hovedforfall gir forsikringstakerne opplysning om fullverdigrunnlaget dersom selskapet har data om dette.

Den årlige justering av premiegrunnlaget ved hjelp av indekstall fra en byggekostnadsindeks blir brukt for å unngå kostnadskrevende nye individuelle verdifastsettelser hvert år. Med et stigende prisnivå vil en eller annen form for justering av verdien av forsikrede bygg være nødvendig, dersom forsikringsselskapene skal kunne tilby fullverdiforsikring av bygninger, det vil si at den forsikrede kan bli i stand til å gjenoppbygge en tilsvarende bygning ved totalskade eller få en fullverdig reparasjon ved partiell skade ved hjelp av den erstatning som utbetales.

FNH har i samarbeid med Statistisk Sentralbyrå utviklet en prisindeks for ny enebolig, og denne indeksen benyttes av samtlige selskaper for omregning av fullverdigrunnlaget for alle typer bygninger. Bruken av et slikt omregningstall er rasjonelt og kostnadsbesparende.

Konkurransetilsynets vedtak

Under henvisning til ovennevnte og med hjemmel i krrl. 3-9 bokstav b, har Konkurransetilsynet fattet følgende vedtak:

Finansnæringens Hovedorganisasjon (FNH) gis dispensasjon fra konkurranseloven § 3-4, jf § 3-1, til:

- **å utforme og utvikle felles takstmetoder for skadeforsikringsselskaper som FNH anbefaler medlemmene å bruke ved fastsettelse av fullverdigrunnlaget for bygninger, og**
- **å anbefale medlemmene å bruke felles omregningstall hvert år ved indeksregulering av premiegrunnlaget for bygninger som er fullverdiforsikret.**

Dispensasjonen gis på følgende vilkår:

- **Omregningstallet skal beregnes ved hjelp av Statistisk Sentralbyrås prisindeks for ny enebolig (2000=100) ved indeksreguleringen.**
- **Medlemsselskaper som bruker fullverdiregulering ved hjelp av årlige omregningstall, skal gi opplysning om fullverdigrunnlaget, når data om dette foreligger, ved hvert nytt hovedforfall for en forsikringsavtale.**

Vedtaket trer i kraft straks og gjelder til 1. juli 2006.

Konkurransetilsynet understreker at dispensasjonen ikke omfatter adgang til å samarbeide om premiesatser. Konkurransetilsynet forutsetter at FNH underretter sine medlemmer om vedtaket, og at FNH underretter tilsynet om hvordan dette er gjort.

Klageadgang

Konkurransetilsynets vedtak kan påklages innen tre uker. En eventuell klage stiles til Arbeids- og administrasjonsdepartementet, men sendes til Konkurransetilsynet. Det vises til vedlagte skjema om klageadgang.

Vedlegg: Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak